

1 JON

Jonin ti kamim Jisis siya nüisiisiimauuim simiir nwir ieya. Ti Jonin saisakinaırgın biiya Jisisni yai wın kibiyim sim niki winkiyin simiir nanaakninkiiyam. Mi biigibiiyan yokwowa Jon siya winkiya ya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinkika sima, simiir naingwo tibmiiya pi sibgu onkwokripkaiyim ta yaiya yipika Jon siir nhwokinhwokar kiga mi siir wiingiwiingar mi wakaeya Jisis siirim. Siya simiirin min boinkikin sima iki kamim niksisaeyim sima boinmimauuim dimin taeminim Jisis siir yaiyim simiir hiriinan nwo karam nwowim simiirsi mintirao. Siya simiirin ti hiniina boinkikin, sima ti nuan siyupai siyupaiyim simiiram kipi naingwokwo sima irni nwirniyam naingwokwonanaeya Jisis siya hauua saiar hiriinan daingwokwonanae. Iriig.

*Yaiyim krimiir whinkinsiis haiginiuwiyim inigak
krima nwoyokiyokiikaeyamam sima*

¹ Ta yokwowa krima winkika Jisis Krais siir, yipiki krima dapiyin Yai. Biigi biiyarin Krais siya ha nwokin mi siyaırgın kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiyyin siir bwamkibwamin. Mi tariinanın krima siir bidi wakaeyim mi siirin krimaki krimar kigin mi siirin krimiir iingar nonkwokiugin.

² Mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiyyin siir bwamkibwamin ini siyar ywowiskiyyin mi iiya siya nita krima siir bidiyar kigim mi tariinanın

krima siirin kimiir asi boinmimauwi. Ti inkam nwiruwan yipiki inokkinokin hiriayar nwowiyin. Biya siya Adi Komii krimiir Wanin saika nik okin mi ini siyar yanaakninkibudgiyin.

³ Dimin taeminim krima kigim yim ti sima krima boinmimauwim kimiir mi ta hiriinan saiirsika kima wi iripa asi nongwomamairi krimiir hiriinan ta krima nwoxiya Adi Komii saika mi siir yinism ieya Jisis Krais saiir hiriinan mi nim krima ini kwoin whiruwar ywowiskiyim.

⁴ Mi krima ta yokwowa kimiiram in hiriinanam wlinkika kima wi nwoki sibgu inokninkinim ti dimin taeminim simiirin mi kima mi krima, krimiir kwoinim wi mairstimairstga nik owim. Iriig.

Krima Adi Komii krimiir wanin, siir dimin kibi kibiyim simiirarar wakaeyokna ap

⁵ Ti yaiyim Krais siya boinmimauwim krimiir mi nim krima tisi kimiir swoki kwaboinmamaauwim. Adi Komii krimiir Wanin siya ini bienan ywowin siya nii wara bi swoki ominominikin.

⁶ Mi krima ti hiniina boini siya mi krima ini kwoin whiruwar ywowim mi krima dimin biyie tiri, nim wi niibwomambwo napririri, nim krima pi niksisaekim mi krima Adi Komii siir yai kibikikibiy sair bi wakaeyokna apkim nim siyu bibiyeyim dimin biyie tiri yim simiir napkim.

⁷ Mi krima ti siyu kibikikibiyin Adi Komii siya nwoxiya siirgisiir nwoxi mi krima wi iripar nongwomamair aekiyami siir nhieya sair kirieni mi ta nhieya yipiki siir yinism iira Jisis naokinainiyya iya siya naonama mi ti dimin biyie biyeyim

krima tirim yim siya simiirin wi hiriayar haiyoprimdiyiumiiyokiyokiyyami mi krimiir kwoinim ini rirmiigirirmiyyar ywokiyim.

⁸ Mi krima ha boini nim krima dimin biyie whirmin whirmin karamaeka, nim krima, krima krimar swoki priyiksasaenaei mi Adi Komii siir yai kibi kibiyim yim wi krimiir kwoinau haigi okai rani.

⁹ Mi ti dimin biyie biyeyim krima tirim simiir boininkii. Dimusi rani, Adi Komiiyin dimin whirki bi kimbusiin mi siya ta nimbin aiir nonkworinukripkaiyim dimin biyie biyeyim wi siya haiyoprimdiyiumiigi mi krimiir kwoinim wi rirmiigirirmiyya nwokii.

¹⁰ Mi krima hinina boini nim krima dimin biyie bi tirkim mi krima Adi Komii siirin wi hinina boini, Adi Komii siya niksisaeyan inkamkin. Dimusi rani, ombud komiiyin dimin biyie kina bidi tirim. Iriig.

2

Kraisin, inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin krimiirin siya whinkinsiis haiginiugin

¹ Ti kariir nomiyyauim kara naingwokwonanaeiyim, kara ti yaiyim kimiiram wlinkikim mi ta hiriinan saiirsika kima dimin biyie painisi tarsi. Mi krimiir nwirki dimin biyie tiri, nim krima Jisis Kraiskakaargim ti inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin siirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Siya wi Adi Komii siiram asi sriigi wi krimiirsi sriigii.

² Yio Jisis Krais sasaargin yipiki bidi bidiniya sasaair ninkin imiiyaenan Adi Komii krimiir Wanin

siir ti dimin biyie biyieyim simiirsi siirgisiir nhie aiarar mi ti io kwoin Adi Komii siya naingwowyiyin krimiiram yio siya bidi yikripkiyin. Dimusi rani, dimin biyie biyieyim krima tirim siya ti hiriinan simiirsi naokin simiir haiyoprimdiyiumiigiyim. Yio krimiir dimin biyie biyieyim simiirara rani. Niingaka. Siya iki iikam whiekakim hinda tindanim simiir dimin biyieyim simiir warar haiyoprimdiyiumiigikim.

3 Mi krima siir yai imiir sibgu wakaeyokna api mi krima siirin wi haningin sibgu ninokninkini.

4 Mi inkam nwirin ha boini, mi kara Adi Komii siirin ina sibgu inokninkinin mi siya yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi ti inkam hiriinanin yipi pi niksisaekin mi Adi Komii siir yaiyim yim siir kwoin hir wara nwokai rani.

5 Mi tiriiginim yipiki iinokiinok Adi Komii siir yai aiiram naingwowyim yim sima ina ninokninkinim siyiun siiram naingwokwonanaeiyin siyiumwokisiyiumwoin. Mi ta hiriinan saeya krima sibgu dinokninkin nim krima Adi Komii saika bidi yamasuim.

6 Mi yipiki ha boini yio siya Adi Komii saika bidi yamasuwin mi siya wi dimin taeminim biiya Krais siya tirim wi simiir hiriinanar timi tir. Iriig.

Mi yipiki siir nomiiyauwam naingwokwonanaeiyin yio Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikin

7 Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, ti yaiyim kara winkiyim kimiiram hinuin kima wi panuin panina nwowi yim yai win tani. Kima simiir bidiyar iki wakaeyim

iiya kíma biigibii Adi Komii krímiir Wanin siiram naingwo tibmii kiina.

8 Mi ti yaiyim ti kara wíngiyim kímiram yím yai wíngim. Mi iikamim yípíki ti miyiim Jisis Krais siya míriiyim símir kígiim mi ti kíma mírii íkíim mi síma wi haini nínoknínkini taká yaiya ya yai kaimwowaírga. Mi yím ti yaiyim yím hiniina boinkim, kríma krímiir nomíiyauim símiram naingwokwonanae. Dimusi rani, kríma ini ti yai imíir wakaeyokna apim mi ti dimin biyieyim ti iikami kwoínau nwokaiyim niibwomambunan yím wi símbi kinímnísaínamí mi símir maeyauwa wi ti dimin kíbiyim paenan níuyaéyim wi síma kisina okainaowidi. Jisis Krais siyaírgin bwamkíbwamín paenan krímiir níuya haigínuwiyin.

9 Mi yípíki ha boini, yío siya Adi Komii siir yai imíirar wakaeyokna apíkin mi siya io pi siir nomíiyau inaka swoki owi mi yío híriinan inkamín yío Adi Komii siir yai imíir bi wakaeyokna apíkin. Yío ini inkamín níiyaka napamwíiyin siyiu si sikwo pae min níririya apnam karamae nwowiyin ini siir híriinan ywowin.

10 Mi yípíki siir nomíiyau iíiram naingwokwonanaei mi Adi Komii siir yai imíir wakaeyokna api, yío ini inkamín siyiu nabie kígiomok apíyin ini siir híriinan ywowin mi yío siya siyiu iírin ina sibgu kígomok apin mi siya wi niigikiyamyao akai rani.

11 Mi yípíki siir nomíiyau inaka nwowi io mi yío tari Adi Komii siir dimin taemin bi nínoknínkinkin. Yío dimin biyie biyieyim símir wakaeyokna apíkin inkamín yípíki siyiu si

napamwiiyin niyyaka si hiniiñ. Mi siir nhwo iiirin nii aeya nimui mi ta hiriinan saiirsika siya paniisi kigomok api siyu iiirin.

12 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, ta yokwo kara winkiya kara dimusi bi winkiñ war dimin biyie biyeyim kima tirim simiirsi winkiya simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Simiirin siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Dimusi rani, dimin kibi kibiyim biya Krais siya tirim simiirsika.

13 Kima ti adim, kara ta yokwowa kimiiram winkiya. Dimusi rani, wim kima siirin ina ninokninkin in yipiki biya omwaiyar niki waiyayokiyokiyyin mi tariinanar nadigniyin siiram. Kara yokwowa yainan whrwaniñ nonkwona karamae nwowim kimiiram winkiya. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya wi kimiir kwoin waraurar niki okaiyokiyokiyyim mi kima wi Setan siir nwoki ikwowaaisiyyim.

14 Kara yokwowa yainan whwran kimiiram winkiya. Dimusi rani, wim kima ini kirie hiriayar nwokripkaiyim mi Adi Komii siir yaiya ini ini haniiñ kimiir kwoinan kwirii idwokaiya mi kima Setan siir bidi ikwowaaisiigigim. Kara yokwowa ad imiiram winkiya. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkin in yipikim omwai hiriayar waiyayokiyokiyyin mi ini tariinanar yadigniyin.

15 Mi kima dimin biyie biyeyim iikamim sima tiriyim ti nu iiiranim simiiram kipi naingwo simiir wakaeyokna apam. Mi yipiki ti nuan dimin taeminim simiiram naingwowi mi yio tari Adi Komii siiram naingwokwo rani.

16 Mi dimin taeminim nuanim yim hiniiingim, mi

tí dimin taeminim tí sima kigim sima iinokiinokin simiir haiyamar mini mi dimin biyieyim simiiramar mi kigmairi mi siya iki siir inig iiirar hainanaeiyim mipi ha boini, kara digworaekwoki naokingugunankaigin ini iki iikam nhirim simiir haiburin. Mi yim digworaekwowim yim Adi Komii siir tani. Niingaka.

¹⁷ Mi dimin taeminim tí nuin siirim mi dimin taeminim kigmairi ikim yim wi simbi digii mi yipiki dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim simiir wakaeyokna api yim wi hiriayar nokwoyokiyokiigiyami. Iriig.

Krais siir sau omomim yim wi sima simar nisiimauunaei

¹⁸ Ti kariir nomiiyauim, iiya tí nu ieya digiyana ya kingiin bidi yitkiya. Mi wim kima ta yai aiirin bidiyar yinokninkinim hiniin Jisis Krais siir sau omomin wi paniin paniina nimbiyami. Mi Jisis Krais siir sau omom whiekakim yim bidi yitim mi yim sima simar bidi yanaakninkiinam mi nim krima ta ii aiirin ina ninokninkinim ya ini kingiin nwowa.

¹⁹ Dimusi rani, ti kamim yipiki Jisis Krais siir sauan omom win nwowim yim sima iripa kwoin krimaka nwo rani, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiiniyim, yim sima krimiir bidi haiburgigim. Mi sima iripa kwoin krimaka nwokiswo mi sima pi iripa krimakar pi ywowin. Mi sima krimiir bidi haiburgigim mi ta hiriinan saiirsika nim krima ta saiirin bidiyar yinokninkin kiinim, simiir nwirki iripa kwoin krimaka bi swoki okim. Niingaka.

20 Adi Komii siir naeyiuin ha nitin ini hanüün kimiir kwöin imiir ini kwirii idwokaini mi ta hiriinan saiirsika, kima ti dimin taeminim simiir dimin mwokimwoim simiir asi sibgu ninomokninkini.

21 Kara ta yokwowa kimiiramın ha bi wín boïnkikin, wím kima Adi Komii siir dimin taemin mwokimwoim simiir bi ninokninkinkin. Niïngaka. Wím kima simiirin bïdiyar yinokninkinim. Mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwowim mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwo karam nwo ikim wím kima simiirin bïdiyar yinokninkin digim. Mi kima ti niksisae yaiyim yipiki yaimwokiyaimwoim simiir niinikikrimkripiyim simiirin ina mi inokninkinim.

22 Mi yipiki niksisaeiyin? Mi ti inkamin yipiki ha boïniyin Jisisin yio Krais rani mi ti hiriinan inkamin Adi Komii siya nimbingii mi siya siirin wa nikropkii. Mi yio ti inkamin yio Jisis siir sau omomkin. Mi Adi Komii siya mi siir yinism ieya sowiirniyyin digiumii bi haimriiyugigo.

23 Mi ti iikam hiriinanim yipiki Jisis Krais siir miisisaeiyim mi yim sima ırıipi hiriinan Adi Komii siir warar mi miisisaei simiir Adin. Mi ti iikamim yipiki Jisis Krais siir haiyim mi yim sima ırıipi hiriinan Adi Komii siir warar mi inkin haigim simiir Adin. Iriig.

Adi Komii siir naeyiuin krimiirin siya niisiimauugin yai miiyik

24 Mi ta hiriinan saiirsika kima wi kimasayar mintiraona. Mi yai kibya yipiki biigibii kimar wakaeya, ya kimiir kwöinau waraurar haiginonkworinukripkai. Mi kima ti hiriinan tiri mi

kima wi kwoin whiruwa Adi Komii siya mi siir yinisim ieya wi sowakaniiyar nnowi.

25 Mi yim tiriiginim yim sima Jisis Krais siya nimbingiyim krimiiram kríma haiyim. Siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam nimbingikin mi kríma wi Adi Komii saika nwoki sibgu oyokiyokiikaeyamim.

26 Kara ta yokwowa kimiiram wínkika kimiir boinworwokaigiyim ti dimin taeminim yípiki ti iikam imá naingwowiyim kimiir níksisaeyam.

27 Mi Jisis Krais siya siir naeyiuin kimiir bidi hauugiyin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti naeyiuin kimiir kwoinau waraurar nwokaikripkaii mi kima wi inkam nwíram noksir tani kimiir nowomwarkaiyiuwamín. Mi ti naeyiuin kimiirin wi siyar nowomwarkaiyiawi dimin taemin whiekakim. Mi ti dimin taeminim wi siya nowomwarkaiyiawi, yim níksisaé dimin tani yim kaimwowaírgim. Mi yim wi ti hiniina nnowi, kima ta Adi Komii siir naeyiuin siir yai aiir wakaeyoknaei, wim wi Jisis Krais saika namasukikini.

28 Ihi, ti kariir nomiiyauim, kima Jisis Krais saika damasukikin. Mi kima ti hiriinan tiri mi iiya siya swoki iti tua tiriir mi nim kríma wi maírgimaírga nnowini siir kígamín, kríma wi nididwin tani mi wi mi agwoprakai rani.

29 Wim kima bidiyar yinokninkinim Adi Komii siya bimbíawi rani mi yípiki dimin miíyik tiri mi kima wa ninokninkini siya siir yinisimkin. Iriig.

Tariinanin krıma ini Adi Komii siir yinisişim nwowim

¹ Kima whiekakarın ta saiir wakaeki, Adi Komii krımiir Wanın siya krımiiramın nhami nhami naıngwokwo rani mi ta hiriinan saiirsika siya krımiirin siir yinisişim ası nikiugım. Yım ti yaiyım yım kaimwowaırgım. Nı̄m krıma siir yinisişimkım. Mi iikamım yıpiki ti nuan siyiu imiir wakaeyokna apninkiniubumbunaniyım mi ti tariinanar nadıgniyım yım Adi Komii siir bi nı̄nokninkinkım. Mi ta hiriinan aeya sıma ti dimin taeminim krıma wakaeyokna apiyım sımiir paniisi yı̄nokninkinsi.

² Ti kariir nomiyyauım kara naıngwokwonanaeiyım, nı̄m krıma Adi Komii siir yinisişimkım. Mi krıma sıbgu nı̄nokninkın tanı mhoı̄ya krıma wi paniin paniına namisi owi. Mi Adi Komii siya ti dimin hiriinanın krımiir bi niki iīsiimauugın. Mi ti diminın sasaıgin krıma sıbgu inokninkın Jisis Krais siir, yı̄o hiniıngin siya wi sıpi swoki iuunaiini mi krıma wi siirar kigwini mi iīya krıma siir kigwini mi nı̄m wa nı̄nkpit iuguskii mi wi siir hiriinanar namwowiıuwi.

³ Mi yıpiki ti dimin taeminim nı̄mbiyamanım sımiiram nwokwokını mi yım sıma wi hiriihiriyyar boı̄ninaei dimin biyie karamaeka mi sıma wi dimin whirki kimbu karamaeyer nwowi Krais siya nwowa dimin whirki kimbu karamae siir hiriinan.

⁴ Dimin biyieyea saiir bwamkibwamın Adi Komii siir siyiu komii siir yaiya siyar kwı̄inakibı̄ırı. Mi ta hiriinan saiirsika ti iikamım dimin biyiekı naokingugunankaiyım sıma Adi siir siyiu komii

siir yaiyim simiir asi n̄inakrimkripi.

⁵ Mi kima ina ninokninkinkinim ta Jisis Krais siya niunaiiniya nua t̄iriir iikam simiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam siya dimin biyie whirmin whirmin bi swoki t̄irmint̄irminkin mi siya ti hiriinan tiramar mi aingwokin.

⁶ Mi ta hiriinan saiirsika, tiki iikam whiekakim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim yim sima iinokinokin dimin biyie bi tirkim. Mi ti iikamim yipiki iinokinokin dimin biyie biyieya t̄rnanaeiyim mi simiir kwoinim Krais siiram naingwo karamae nwowiyim yim siirim bi wakaeyokna apikim.

⁷ Ti kariir nomiiyauim, kima iikamim simiiram kipi kiwaki kimiir niksaeyim. Mi yipiki siyi miiyikmiiyikni nwoyi mi yio sikisiya inkamin. Dimusi rani, Adi Komii siya kr̄miirin ha kigi nim kr̄ma dimin whirki bi kimbugim Jisis Krais siir hiriinan dimin whirki kimbu karamae siya nwoya sair hiriinan.

⁸ Mi yipiki dimin biyieyim simiirsimiira t̄rnanaei mi yio tari Setanikin. Biya mi tariinanin iripi hiriinan Setan siya ini dimin biyieyar t̄rkripkaiyin. Mi t̄riiginim yipiki dimin biyieyim simiir simiira t̄rnanaeiyim yim siir iikamkim. Mi Adi Komii siir yinismiin siya nitin ti nu iir siya dimusi bi nitkin siya Setan siir miiyim simiir digiguskiyam nitkin.

⁹ Mi yipiki Adi Komii siir yinism nwoyi mi yio tari siir naeyiu iir bidi haiyin. Mi ta hiriinan saiirsika, siya dimin biyie paniisi tiryokiyokiyyamsi. Niingaka.

10 Mi ti hiriinan siyiuin, nim kríma ina ninokninkinim yípíki Adi Komii siir yínisimín mi yípíki Setani yínisimín. Mi yípíki dimin biyíeyím símiir símiira tñrnanaei mi yio tari Adi Komii siir yínisim tani. Mi yípíki siir nomiiyau iiiram naingwokwonanaei karamae nwowiyin mi yio Adi Komii siir yínisim tani. Iriig.

*Kíma kímiir nomiiyauim símiiram
daingwokwonanaei*

11 Mi ti yaiyím yípíki biigi bii kímar wakaeyím, kíma siir yai aiirin hiniina wakaekim kríma írni nwigriyam daingwonanaei,

12 mi kríma io whwonkam kípi nanao ti inkamín Ken nikiuwiyin siir hiriinan yio siya Setan siirgin mi yio siya siir nomousim iiir así nísomaokin. Mi siya siir dimusi nísomaokin? Siya siirin minsi nísomaokikin, dimin taemínim siya tirim yím miyík rani mi dimin taemínim siir nomousim ieya tirim yím wadiekim. Mi siya siirin io ha nwowin mi siya siirin ina yísomaokiyin.

13 Kíma mouni hanin kípi siinkaoki. Dimusi rani, iikamím yípíki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yím síma kimaka whwokwoka nwo rani.

14 Mi kríma krímiir nomiiyau imiiram naingwokwonanaei mi kríma wi haini ninokninkini kríma dimin biyíeyím símiir wakaeyokna ap rani mi hiriinankinuwí, krímiir kwoinim yím wi paeki niu rani. Mi krímiir kwoinín yio wi pi nínpitkii mi wi omwaiyar swoki waiyaei mi siya wi Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeyami Mi yípíki siir nomiiyau iiiram naingwokwo

karam nnowi mi yio tari dimin biyieyim simiir wakaeyokna apikin mi siir kwoin in yio bidi yaowigusam in siya Adi Komii siir dimin taemin im simiir naingwoyiskai rani.

15 Mi yipiki io whwonkam siir nomiiyau iir nanaowi mi yio ini inkamin iikam nisomsomaokaowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kima ina ninokninkin im ti inkam hiriinan in yio siir kwoin in bidi yaowin mi yio siya Adi Komii siir dimin taemin sim whir wara swoki aingwoyiskai rani. Mi siya wi saika nwoyokiyokiakaeyam tan.

16 Biya Jisis siya krimiirsi naokin mi ti hiriinan siyuin siya krimiir min nisisimauug in iikam nhirmiyam siya naingwokwonanaeiya sair bwamkibwam iir. Krima ti dimin taemin im Jisis siya tirim simiirarar tir. Krima krimiir nomiiyau im simiiram daingwokwonanae mi krima naosi kipi ntidid simiir whinkinsiis haiginiusiyin.

17 Mi yipiki siir nu iirar nnowi mi siya digworaekwoki naokingugunankaii mi ha ninokninkini siir nomiiyau in yio dimin karamaeka mi siir mwoin nikrimkrae karamae nnowi mi siya ha boini siya siirin wi dimin sim whir swoki hauu rani mi Adi Komii siir naingwokwonanaeaya wi paniina haigiprakai siir kwoinau in? Sima wi dig nwo rani!

18 Ti kariir nomiiyau im kara naingwokwonanaeiyim, krima yaiyim naekak nwo karam nnowiyim simiirin hinda kipi priiboin priiboin mi hinina kipi mi boin, nim krima iikam imiiramar naingwokwonanaeikim. Krima simiir whinkinsiis haiginiu mi simiir

diisiimauu hiniin, kríma símiiramin nhaminhami naingwokwonanae rani. Iriig.

Iikamím yípíki Adi Komii síir yai aiír wakaeyokna apiyím yím síma síir whwonkam idan wí nídidgak nwo rani

¹⁹ Mi ti hiriinan siyiuin, ním kríma wa nwoki inokninkinim hiniin ním kríma Adi Komii sírigim yípíki dimin mwokimwoim símir bwamkibwamin. Mi ti hiriinan siyiuin, krímir kwoinim wí nídid rani, kríma Adi Komii síir whwonkam ida nokwowi.

²⁰ Mi krímir kwoinim síma krímirin hiniina boini, ním kríma dimin biyie bidi tirim. Dimusi rani, Adi Komii siya dimin taemin imiirin ina ninomokninkin digin mi krímir dimin biyie biyeyim yím wí siya haiyoprimdiyumiigii mi kríma wí símirsi nídid rani mi siya ti dimin taemin imiirin whírmínwhírmín bi nokpaokíigin, siya símirin ina ninomokninkin digin. Mi ti dimin taeminim kríma ninokninkin karamae nwoka, windi yio siya ina ninokninkin.

²¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim mi krímir kwoinim síma krímirin hiniina boinmaauu karamae nwowi, kríma miiyik rani mi siya kríma Adi Komii síir whwonkam ida nok-wowí mi krímir kwoinim wí kirie híriiyar nwokripkaii.

²² Mi kríma Adi Komii siiramín diminam sríii mi siya krímirin wa hauuwi. Dimusi rani, ním kríma yai imiir wakaeyokna apkim mi kríma dimin miyyik miyyikim siya naingwowim kríma tiram kríma símir tirkim.

²³ Biyya Adi Komii siya ti yaiyim krímir bidiyar iki boinmauuim. Kríma síir yinísimin Jisis Krais

siir wakaeyokna ap mi ırni nwirniyam dinan aingwokwo.

²⁴ Mi yipiki Adi Komii kr̄imiir Wanin siir yai imiirrarar wakaeyokna api, siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwa nwowi mi siir naeyiuin yio Adi Komii siya hauugiyin kr̄imiir, ti Adi Komiyyin siya ini kr̄imiir kwoinau tir kwirii idwokaiyin mi ta hiriinan saiirsika nim kr̄ima ina mi inokninkinim nim kr̄ima ini kwoin whiruwa saika nwowim. Friig.

4

Adi Komii siir naeyiu ieya mi yiu biyieyin niksisaei ikin

¹ Ti kariir nomiiyauim, iikam whiekakim yipiki yai bibiyeyim niksisaeiyim sim nanaakninkii haiginiuwiyim hinda tinda bidi yinopkiyim. Mi iikamim kimiiram nitim mi sima ha nini boini, yim sima Adi Komii siirgim mi kima wi kipi nikti anka aingwo tibmii kinankiu mi sibgu sibgu tiki kigimoki ti simiir hir nwokaiyin yio Adi Komii kr̄imiir Wanin siir naeyiu ieya piyamisi owin, iyie uridyiu biyieki piyami owin.

² Mi kima wa kigninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin siya ini hanin simiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Mi yipiki ha boini, Jisisin yio Adi Komii siir kwoinkar naingwo imbingikin, tiriir nitamin mi siya ini inkam kiingikinar yauni oniyin mi kima wi haningga ninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin ini ti inkam iiir nwokaiyin.

³ Mi yipiki Jisis Krais siirin hinina boin karamae nwowi mi ti kwoinin siir kwirii idwokaiyin yio Adi

Komii siir tani. Niingga. Tiki kwoinın yio Krais siir sau omomkin. Kima bidiyar iki inokninkinim hiniin siya wi sipi niti. Mi tarinanın siya ti nu iiir bidi yauni oniyin.

4 Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeiyim, wim kima Adi Komii krımıir Wanın siirgim mi wim kima ti iikam biyie biyieyim simiir bidi ikwowaesiigigim. Dimusi rani, yipiki warı kimiir kwoinau kwirii idwokaiyin siyaargin yipiki ti iikamim nuanim simiir kwoinau kwirii idwokaiyin yipiki niksisaeiyin siir nikwowaesiyyin bii.

5 Mi ti iikamim yipiki niksisaeiyim yim nu tiran imá yim sima Adi Komii siir tani. Mi ti dimin taeminim sima boiniyim yim nu tirankim mi ta hiriinan saiirsika tiki iikamim nuanim simiir asi wakaesi mi simiir asi wakaeyokna api.

6 Mi nim krıma Adi Komii siirgim. Mi ti iikam yipiki Adi Komii siirim sima iinokiinokin krımıir yayim simiir simiira wakaenanaeikim. Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir karamaeyim yim sima krımıir yai imiir bi swoki wakaeikim. Niingga. Mi ti hiriinan siyiin nim krıma ina ninokninkinim ti iikamim yipiki Adi Komii siirgisiir naeyiugakim mi ti iikamim yipiki Setani niksisae naeyiin si nwokaiyim simiirin ina mi inokninkinim. Iriig.

Adi Komii sasaargin naingwokwonanaeiyin

7 Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima irni nwirniyam daingwokwonanae. Mi ti siyi hiriinanın irni nwirniyam krıma naingwokwonanaeiyin yio Adi

Komii siргisiirgin. Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwonanaei yio Adi Komii siir yinisimkin mi yio siya siirin ina sibgu inokninkinin.

⁸ Adi Komii siyairgın naingwokwonanaei sair bwamkibwamin. Mi ta hiriinan saiirsika, yipiki siir nomiiyau imiiram naingwokwonanae karamae nwowi mi yio tari Adi Komii siir bi ninokninkinkin.

⁹ Adi Komii siya krимиir bidi yiisiimauuin hinin, siya krимиiram naingwokwonanaeikin. Mi siya siir yinisim nwirkinwiruwan asi nikropkikin mi siya krимиir whinkinsiis haiginuwam nitkin mi ta hiriinan saiirsika krıma wi wadie saika asi nwoyokiyokiakaeyami.

¹⁰ Mi naeyiuin naingwokwonanaeyiin siir bwamkibwamin yio si. Ta krıma naingwokwonanaeya Adi Komii siiram saeya rani. Mi krимиiramın bi siyar naingwokwonanaeikin mi siya siir yinisim iirin ina yikropkiyin mi ta hiriinan saekisaeyaırga Adi Komii siya krимиir dimin biyie imiirin sirsiyar haiyoprimdiyiumiigikin.

¹¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyiim, ti dimin taemin hininim yim krимиir niisiimauugim hinin Adi Komii siya krимиiram naingwokwonanaeikin mi nim krıma wi irni nwirniyam mi aingwokwonanaeyiim.

¹² Adi Komii siirin inkamki bi swoki kigmiminkin. Mi krıma irni nwirniyam naingwokwonanaei mi ti Adi Komiiyin ti krимиir kwoinau kwirii idwokaiyin mi krıma wi siiram naingwokwonanaei mi krıma wa ninokninkini

siya ini kr̄imiiramar nāngwokwonannaei iskiyin.

13 Kr̄ima ina ninokninkin̄im kr̄ima mi Adi Komii siya kr̄ima ini kwōin whiruwar nwowiskiyim. Dimusi rani, b̄iyya siya siir naeyauin kr̄imiir nik̄i hauugikin mi siya ini kr̄imiir tir nwokaiyin.

14 Nīm kr̄ima Jisis siir b̄idi kiḡim mi kr̄ima ta yai aīr asi bōnm̄imauuwi. Adi Komiiyin siir Adin siir yin̄isim īiirin̄ siya nikropkikin iikam kr̄imiir nanmaiwarkainam mi ta hiriinan saiirsika siya iikam whiekakim nu t̄iran̄im simiir asi whinkinsiis haigin̄iugin dimin biȳeyim ti nuin siirim simiir kirīe aīr kintiokiyam.

15 Mi yip̄iki ha bōni Jisis siya Adi Komii siir yin̄isimkin mi ti inkamin̄ siya mi Adi Komii siya sowa wi kwōin whiruwar nwowi.

16 Adi Komii siya siyairgin nāngwokwonanae sair bwamkibwamin̄ mi nīm kr̄ima ina ninokninkin̄im siya kr̄imiiramin̄ ina nāngwokwonanaeyin. Mi ti iikam̄im yip̄iki iikam nhirmiyam nāngwokwonanaeiyim, yim sima wi Adi Komii saika kwōin whiruwar nwoyokiyokiakaeyami.

17 Adi Komii siya hin̄ina nāngwowi, nīm kr̄ima iikam imiiramin̄ nhami nhami nāngwokwonanaei rani. Mi kr̄ima hiriinan tiri mi ti dimin̄ taemin̄im ti tariinan kr̄ima tirim yim ini ti dimin̄ taemin̄im b̄iyya Krais siya tirim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kr̄imiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis haigin̄iawi hindara nāngwokwonanae iskiyim. Mi mhōiyya īiya Adi Komii siya hidi iikam imiir mi nīm kr̄ima wi n̄idid rani.

18 Mi yip̄iki hin̄ina ninokninkini Adi Komii siya siiram nāngwokwonanaei mi siya wi

nidid rani. Mi yipiki Adi Komii siргisiiram naингwokwonanaei mi siya wi dimin taeminsi nidid rani. Inkamin dimusi nididi? Siya dimusi nidid rani, siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ti dimin biyie biyeyim yipiki biiya siya tirim. Mi yipiki Adi Komii siirsi nididi mi yio tari Adi Komii siya mi iikam ima simiiram sibgu naingwokwonanaei rani.

¹⁹ Niм krima Adi Komii siya mi iikam ima simiiram naingwokwonanaei. Dimusi rani, siya biigibiiyin krimiiram naingwokwonanaekin.

²⁰ Mi inkam nwirki hinina boini siya Adi Komii siiram naingwokwonanaeikin mi siya siir nomiiyau inika pi io nwowi mi yio ti inkamin pi niksaekin. Iikam krima Adi Komii siir biswoki kigmiminkim. Mi yipiki siir nomiiyau iiir kigi mi siiram naingwokwonanae karamae nwowi mi siya Adi Komii siiram wi panina naingwokwonanaei yipiki siya kig karamae nwowin, ha? Mi inkamin siir nomiiyau in saika nomboboin ae karamae nwowi mi yio wi Adi Komii siiram naingwokwonanaei rani. Ningaka.

²¹ Jisis Krais siir yaiya ya krimiir bidi hauuwa, krima sair wakaeyoknam. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siya iripi hiriinan siir nomiiyau in siiram warar timi aingwokwonanae. Iriig.

5

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim dimin biyie biyie imiirin wi sima nikwowaissii

1 Mi yipiki hiniina naingwo tibmii kini Jisis siya Kraiskin, yipikin Adi Komii siya nikropkiyin mi yio ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimkin. Mi yipiki Ad iiiram naingwokwonanaei mi siya siir yinisim iiiram in wara timi aingwokwonanae.

2 Mi krima Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siir yai aiir wakaeyokna api mi krima wi hañii ninokninkini nim krima siir yinisim iiaramar naingwokwonanaeikim.

3 Mi Adi Komii siya naingwokwonanaeiya sair bwamkibwam in ya hiningga krima ti dimin taem in whiekakim siya hauuwim krima tiram simiirar wakaeyokna iski. Mi ti diminim siya boinanim krima tiram, yim wi hikak krimiir nwowaiginiu rani. Niñgaka.

4 Mi siyuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin yio wi dig nwo rani, Adi Komii siir yinisim imiir nikwowitziiyim, simiir kirieya ini ti simiir siyu bibiyeyim simiir kou ywowa. Dimusi rani, nim krima Adi Komii siiram naingwo tibmii kinnikim mi krima wi digar nwo i siyuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin siir nikwowitzii iuguskiyim.

5 Mi wi dig nhingga nwo i siyu hiriinanin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin? Mi tiriiginim yipiki hiniina naingwo tibmii kiniyim Jisis Krais siya Adi siir yinisimkin, yim wi digar nwo. Iriig.

*Adi Komii siya bidi sibgu anaakninkii
haiginiuguyim Krais siir dimin taeminim*

6 Yio Jisis Krais sasaargin ti inkam nwiruwan ti nu iiir niunaiiniyin. Mi siya op ha baptaisin mi mhoiiya siya ina yaonamin paeyin hiiinya nирioninkin siir, siir nhie aeya naokiinaiiniyam. Mi iiya siya ti nu iiir niunaiiniyin, siya minam niunaiinikin siir nhie aeya mi siir op aeya sowar naokiinainiswowim. Adi Komii siir naeyiuin siyaargin dimin taeminim simiir bwamkibwamin mi krimiirin siyar niisiimauugin hinin Jisis siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin.

7 Dimin whoimuwam sima simaargin krimiir niisiimauuyokiyokiyamiyim hinin.

8 Adi Komii siir naeyiu ieya mi op, ta opa Jonki si baptais haiginiwa Jisisni mi nhie aeya mi ta iiya biiya Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya saiir ti swoki aingwowoknaki. Mi ti dimin whoimim yim dimin whiruwan siirrar niisiimauugin Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin.

9 Nim krima yaiyim inkamki boinim krimiir simiir wakaeyim mi krima ini simiirar wakaeyokna apim mi krima ti yaiyim Adi Komii siya boinmauuim siir yinisim iiir simiir wakae. Dimusi rani, siir yaiya ini iki inkami yaiyim simiir haibura.

10 Mi yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi siir kwoinin pa ninokninkinkii ta Adi Komii siir yaiya ya kaimwowaирга, ya saeya hinina boinka, Jisis siya kariir yinisimkin. Mi yipiki ti Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kiiн karamae nwowi mi ti yaiyim yipiki biiya Adi Komii siya boinim siir yinisim iiir simiir wakae karamae nwowi mi yio ti hiriinan inkamin ti hiriinan boiniyin yio Adi Komii siir niksisaei.

11 Ti yaiyim yim Adi Komii siya boinkikim kr̄imiir. Siya kr̄imiirin bidiyar whinkinsiis haiginiuwın mi kr̄ima wi inigak saikar nwoyokiyokiikaeyami. Siya kr̄imiirin ta hiriinan saiarsi whinkinsiis haiginiugın ta siir yinism iir siya nikropkiya saiarsi.

12 Mi yipiki kwoin whiruwa Krais siiram nwowi, yio wi hiriayar nokwoyokiyokiikaeyami. Mi yipiki hiriinan tir karamae nwowi, yio wi niingga nwowi. Iriig.

Krima hiriinan ninokninkini kr̄imiir inigin wi omwaiyar hiriayar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim

13 Ta yokwowa kara w̄inkika dimusi rani, wi k̄ima iikamim yipiki Adi Komii siir yinism iir wakaeyokna apiyim k̄ima dinokninkin hiniin, wi k̄ima wi inigak hiriayar nwoyokiyokiikaeyami.

14 Ya dimusi rani, ti hiriinan siyiuin kr̄ima wi diminam Adi Komii siir s̄riisi n̄idid rani. N̄im kr̄ima ina ninokninkinim iiya kr̄ima Adi Komii siiram s̄riii diminam yipiki siir kwoin iir wakaeyokna apiyim siya kr̄imiir yai imiirin wa wakaei.

15 N̄im kr̄ima ina ninokninkinim iiya siya ti dimin taeminim kr̄ima s̄riigiyim siiram simiir wakaewiniyin mi kr̄ima pa ninokninkinkii kr̄ima simiirin wa hαιi.

16 Mi yipiki siir nomiiyau iir k̄igi siya dimin biyieyin yipiki paeya nami omini siir nam karamae nwowiyiin siir tiri mi siya Adi Komii siiram s̄riii mi siirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi mi ta hiriinan saiirska siya wi inigak hiriayar nwoki sibgu oyokiyokiikaeyamim. Mi ti inkamin siya

dimin whir tiri mi siya wi paeni omin siir nami. Mi yipiki ti hiriinan tiri, yio wi paeya nami omin siir nami. Adi Komii siiram min ti hinjin inkamin dimin biyiek naokingugunankaiyin siiram kipi srii.

17 Dimin taemin kasa rani, yipiki iikam ima tirim Adi Komii siir yai imiir kikinwaimwaisiiyim mi dimin taemin biyie biyeyim sima tiriyim yim wi Adi Komii siir tir tani io siya nwowam mi sima wi ta hiriinan saiirsi nam tani paeni omin siirin.

18 Nim krıma ta saiirin ina ninokninkinim yipiki Adi Komii siir yinism nwowi siya wi dimin biyie hiriayar tiriyokiyokiyam tani. Mi ti hiriinan inkamin siirin Adi Komii siir yinism ieya kigriraowi mi ta hiriinan saiirsika Setan siya wi siir tirbu rani.

19 Nim krıma ina ninokninkinim nim krıma Adi Komii siirgim mi ti iikam whiekakim ti nu iir nwowim, Setan in yio ini simiir kigriraowan inkam ywowin mi yim sima wi siir wakaeyokna api.

20 Krıma ina ninokninkin Adi Komii siir yinism in yio bidiyar yitir krımiir whinkinsis haiginiuwam mi ta hiriinan saiirsika krıma Adi Komii krımiir Wanin kinggainin siir asi ninokninkini yaeya Adi Komii nwir karamaeka. Krıma ini Adi Komii siir yinism Jisis Krais ini saika yamasuswin Adi Komii nwirkinwiruwan sasaargin mi siya ina nwowin mi krımiirin siyar whinkinsis haiginiwi mi ta hiriinan saiirsika krıma wi asi nwoyokiyoki kaeyami inokinokin.

21 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima ti tidiyiui kamkim sim nikrimtio kuuwiyin uruwai siyaowainan

yipiki iikamkim sim hainaniyim simiirsiyin aru
dwo. Iriig.

**Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini**

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f